

Tot el món, tots o tothom?

David Casellas i Gispert*

Moltes persones fan servir l'expressió *tot el món* en lloc del pronom *tothom*, sense adonar-se'n que fan servir una construcció calcada del castellà (sempre que, evidentment, no es refereixin a persones de nacionalitats diferents). Així, aquestes dues frases tindrien significats diferents:

- (1) *Tot el món* està exposat a contreure el covid (és a dir, persones de tots els continents).
- (2) *Tothom* està exposat a contreure el covid (qualsevol persona, tota la gent, sense fixar-nos en l'origen geogràfic, encara que s'hagi vacunat).

Els castellans no posseeixen un pronom equivalent a *tothom*, i per això quan es volen referir a un conjunt gran de persones usen l'expressió *todo el mundo*, encara que totes siguin de la mateixa nacionalitat.

Una altra incorrecció consisteix a fer servir *tot* allà on hi hauria d'anar *tothom*. A les frases següents cal fer servir *tothom*, perquè no ens referim a 'un grup de persones conegut', sinó a 'qualsevol persona'.

- (3) Bon Sant Jordi a *tothom*! (I no pas **a tots*, ja que el desig és general, a qualsevol persona, a tota la gent, no a unes persones d'un grup específic).
- (4) *Tothom* té un amic capaç de sacrificar-se per ell. (I no pas **tots tenim*, sempre que no s'hagi delimitat un referent concret).

També val la pena de remarcar que *tothom* és compost de *tot* i *hom*, i ara que s'ha de ser molt curós per no ser titllat de sexista, citem les paraules de l'eminent lingüista Joan Coromines: «Precisant-ho bé, *homo* no era solament el mascle de l'espècie humana, sinó el terme comprensiu dels individus de tota l'espècie, sense consideració de sexe: puix que com a denominació peculiar del mascle el llatí disposava de *vir*, però en llatí vulgar assumí les dues funcions.» De *vir* en català provenen els mots *viril* o *virilitat*. Potser per no discriminar

hauríem de recuperar el mot *vir*? Cadascú que en tregui les conseqüències que consideri pertinents.

*Filòleg, coordinador de la Comissió de Llengua de l'ADAC i membre de l'executiva de Plataforma per la Llengua. Publicat al *Butlletí de l'ADAC* (febrer de 2024).